

JUGOSZLÁVIA KOMMUNISTA PÁRTJA VEZETŐSÉGÉNEK NYILATKOZATA

Azzal a határozattal kapcsolatban, amelyet a Kommunista és Munkás Pártok Tájékoztató Irodája a JKP belső helyzetéről tartott

A Tájékoztató Iroda határozatának a »Jugoszlávia Kommunista Pártja belső helyzetéről«, amint az belőle látszik, előzményei vannak.

Alapját a SzK(b)P Központi Vezetőségének a JKP Központi Vezetőségéhez intézett levelei képezik. Az ez év március 21-én kelt első levele, amelyben a SzK(b)P Központi Vezetősége a JKP Központi Vezetősége ellen szóló vádjait felsorolja, egyidejűleg megküldte a Tájékoztató Iroda összes tagpártjainak anélkül, hogy a JKP Központi Vezetősége erről értesült volna. Ezután a SzK(b)P Központi Vezetőségén keresztül megérkezett Magyarország Kommunista Pártja Központi Vezetőségének levele, mely mindenben alátámasztja a SzK(b)P Központi Vezetőségének állásfoglalását. A magyar Központi Pártvezetőség levelét megküldték a többi pártnak is. Ezután a JKP Központi Vezetősége hasonló leveleket kapott a Tájékoztató Iroda többi tagpártjától is, kivéve az olasz és a francia pártot. A JKP Központi Vezetősége kicenceli, hogy az említett pártok alapjában elfogadják a SzK(b)P Központi Vezetőségének álláspontját, mielőtt még hallották volna a JKP Központi Vezetősége véleményét vagy meghallgatták volna bármely ellenérvét. A SzK(b)P Központi Vezetőségének levele és a többi Központi Pártvezetőség említett levelei, valamint a JKP Központi Vezetőségének a SzK(b)P Központi Vezetőségéhez ez év április 13-ikán intézett válasza után a JKP Központi Vezetősége még más leveleket is kapott a SzK(b)P Központi Vezetőségétől (május 4-én és május 22-én), amelyek többé-kevésbé az első levél vonalán állottak. A Tájékoztató Iroda határozata »Jugoszlávia Kommunista Pártja belső helyzetéről« főleg a SzK(b)P Központi Vezetősége ezen leveleinek ismételése.

Ezekben a levelekben a SzK(b)P Központi Vezetősége megvádolta a JKP Központi Vezetőségét és azt kívánta, hogy ismerje el a következő hibákat: először, hogy a JKP vezető emberei szavakban magasztalják a Szovjet Szövetséget, tettekben pedig mind a Szovjet Szövetséget, mind a SzK(b)P-ot rágalmazzák; másodsor, hogy Jugoszlávia vezető emberei rágalmazzák a Szovjet Hadsereget és a szovjet szakembereket ellenségeskedéssel öveztek; harmadsor, hogy a párt-kadéereket a belügyminiszter megfigyelése alá helyezték és a pártban nincs demokrácia és kritika, hanem katonai vezetés módszere uralkodik; negyedsor, hogy a jugoszláv kormány kének útján biztosítani akarja az imperialista államok kegyelmét és ellenőrzésük alá akarja magát helyezni; ötödször, hogy a párt feloldódik a Népfrontban, hogy nem lehet marxista-leninista szervezetnek tartani és hogy Bernstein, Buharin és Folmar elméleteiben ringatja magát a kapitalista elemek békés átvonásával a szocializmusba; hatodsor, hogy egyik nagy imperialista ország követe házigazda módjára viselkedik Jugoszláviában és hogy Nédcisnek, a jugoszláv népek hőhéi-nak barátai és rekonaik könnyen és kényelmesen elhelyezkednek Jugoszlávia állam- és pártgépvezetésben; hetedszer, hogy a jugoszláv vezetők a Szovjet Szövetség külpolitikáját az imperialista országok külpolitikájával azonosítják; nyolcdszor, hogy a JKP vezetőemberei letértek a marxista-leninista útról a munkásosztály vezető szerepének kérdésében; kilencedszer, hogy a német eítő-ernyősök szétzúzták a »partizán« vezérkart Jugoszláviában, hogy ezután súlyos válság keletkezett a népfőlszabadító mozgalomban, azután pedig a Szovjet Hadsereg jött segítségre, fölszabadította Jugoszláviát és megtérmentette a Kommunista Párt uralomrajtásának föltételeit; tízedszer, hogy Jugoszlávia

Kommunista Pártja dicsekedve hangoztatja háborús sikereit, noha nincsenek nagyobb érdemei, mint Lengyelország, Csehszlovákia, Románia, Magyarország, Albánia, Bulgária stb. sub. Kommunista Pártjainak. Ezekhez a vádakhoz hozzá kell adni azokat is, amelyeket a Határozat említ, de itt nincsenek kiemondottan felsorolva.

A JKP Központi Vezetősége, amint az a JKP Központi Vezetősége Politikai Bizottságának a Tájékoztató Iroda üléséhez intézett és itt mellékelte nyilatkozatából is látszik, nem bocsátkozhatott vitába a SzK(b)P Központi Vezetősége vádjainak alapján, amelyek rágalmonkon, koholmányokon és a Jugoszláviai helyzet félreismerésén alapulnak, mindaddig, amíg a tényállás megállapítást nem nyer s a valótlant el nem választják a SzK(b)P Központi Vezetősége vagy a Tájékoztató Iroda bármely tagpártja központi vezetőségének tényleges elvi kifogásaitól.

A Tájékoztató Iroda említett Határozatának nyilvánosságra hozatalával kapcsolatban Jugoszlávia Kommunista Pártjának Központi Vezetősége a következőket jelenti ki:

1. A Határozatban foglalt bíráló pontatlan és alaptalan állításokon alapul és kísérlet arra, hogy Jugoszlávia Kommunista Pártjának tekintélyét rombolja külföldön és belföldön, hogy zavart idézzon elő a tömegekben az országban és a nemzetközi munkásmozgalmában, hogy gyengítse a JKP egységét és vezetés szerepét. Annál is inkább furcsa, hogy a SzK(b)P Központi Vezetősége elutasította, hogy állításait a helyszínen ellenőrizze, amint azt a JKP Központi Vezetősége ez év április 13-án kelt levelében javasolta.

2. A Határozat egyetlen bizonyíték említése nélkül azt az állítást hozza fel, hogy a JKP vezetősége ellenséges politikát folytat a Szovjet Szövetséggel szemben. Az az állítás, hogy Jugoszláviában lebeszültek a szovjet katonai szakértőket és polgári szakértőket a közbiztonság szervei megfigyelés alá vetették, — egyáltalán nem felel meg a valóságnak. Egészen visszahívásukig a Szovjet Szövetség képviselői közül senki sem hívta fel erre a Jugoszláv Képviselők figyelmét. Teljesen hazug az az állítás, hogy bármelyik szovjet képviselőt követtek volna Jugoszláviában, de legkevésbé Judin elvtársat. Ennek az állításnak különösképpen Judin elvtársal kapcsolatban kizárólag az a célja, hogy a JKP-nak és vezetőségének a hitelét rongálja a többi pártok előtt.

Ezzel szemben helyes a mi állításunk, amelyet a SzK(b)P Központi Vezetőségéhez április 13-án intézett levélben fejtettünk ki s amely egész sor nyilatkozaton alapszik, melyeket a JKP tagjai pártszervezeteknél tettek, valamint országunk más polgárainak nyilatkozatai a felszabadulástól máig arra vonatkozólag, hogy őket a szovjet hírszerző szolgálat szervei minden tekintet nélkül verhuválták. A JKP Központi Vezetősége úgy tartotta, hogy ez a viszony azzal az országgal szemben, amelyben a kommunista az uralkodó párt és amely a szocializmus felé halad — megengedhetetlen viszony és a JSzNK polgárainak demoralizálására és az állami és pártvezetés gyengítésére és aláásására vezet. A JKP Központi Vezetősége úgy tartotta és úgy tartja, hogy Jugoszlávia viszonya a Szovjet Szövetséghez kizárólag a bizalom és őszinteségen alapulhat és ehhez az elvhez hűen, a Jugoszláv állami szerveknek eszköz ágában sem volt, hogy kísérjék vagy bármilyen módon ellenőrizzék a Szovjet Szövetség polgárait Jugoszláviában.

3. A Határozatban bírálják a JKP politikáját az osztályharc tekintetében, különösen pedig a JKP politikáját a falun. Ezzel vonatkozólag Lenin ismert mondatait idézik. A JKP Központi Vezetősége hangoztatja, hogy a falusi tökéselemek korlátozására irányuló politikájában Lenin idézett és hasonló tételjei vezérlék, amit a Határozat szerzői — kis igyekezettel — elolvashattak volna a

közöttelt pártokmányokban és cikkekből és meggyőződhetek volna a politika gyakorlati végrehajtásáról is. Ezért a Határozat és az SzK(b)P Központi Vezetőségének vádjai tulajdonképpen nyitott kaput döngöztetnek, tárgyilagosan pedig elkerülhetetlenül a város és falu reakciók és tökések eleminek bátorítására és támogatására vezetnek, zavart keltenek a lakosságban, mintha a JKP Központi Vezetősége és politikája lenne felelős azokért a tárgyilagossághoz, amelyek különösen az ellátás terén, a tökések rendszerből a szocializmusba való átmenet időszakában jelentkeznek. A JKP Központi Vezetőségének véleménye szerint megengedhetetlen módszer, hogy tevékenységét egyes, a harc legkülönbözőbb szakaszaiból kiragadott idézetek alapján, vagy egyes elszigetelten kiemelt és még hozzá elferdített tények alapján értékeljék. A JKP Központi Vezetőségének az a véleménye, hogy a JKP, valamint más pártok politikájának értékelésében elsősorban a Párt gyakorlatát kell figyelembe venni — vajjon a Párt sikeresen, vagy sikertelenül harcol az ország szocialista átalakításáért, vajjon a tökések elemek egészükben gyöngülnek-e vagy erősödnek, vajjon gyengül-e, vagy pedig erősödik a népgazdaság szocialista szektora.

4. A JKP Központi Vezetősége kénytelen nagy méltatlankodással visszautasítani azt az állítást, hogy a JKP vezető tényező; egy kulákpárt útjára térnek a JKP felszámolásának útjára, hogy a Pártban nincs demokrácia, hogy katonai vezetési módszereit alkalmazzák a Pártban, hogy a Pártban »lábban tiporják a párttagok alapvető jogait és a pártban előforduló szabálytalanságok legenyhébb bírálatára éles megtorlással válaszolnak« stb. Vajjon tényleg-e a Párt tagjai, akik ezer csatában bátran néztek szembe a halállal, hogy a Pártban emberhez és kommunistához nem méltó helyzet uralkodik? Hogy a Pártban nem szabad bírálni és hasonló állítások határtalanul sértik Pártunk minden tagját, megszegyenítik a Párt hősi és dicső múltját és az ország ujjaépítéséért és továbbfejlesztéséért vívott mostani hősi harcát. A JKP Központi Vezetősége hangsúlyozza, hogy azért, mert egyes Pártszervezetekben még nem tartották végre a választást, nem lehet azt állítani, hogy a Pártban nincs demokrácia. Ez a háborús idők és a háború utáni váharos fejlődés maradványa, amelyen a JKP keresztül ment s ez annakidején máf más pártoknál, így az SzK(b)P-nél is előfordult.

Ami azt az állítást illeti, hogy a Párt feloldódik a Frontban, hogy a vezető tényezők egy kulák-párt útjára térnek, ez az állítás objektívan rombolja a munkásosztály vezetése alatt álló dolgozó tömegek szövetségét, — amely a Népfrontban mint egyetemes szervezetben megvalósult, — és a Pártnak a dolgozó tömegektől való elszigeteléséhez vezet. Az említetten kívül ez az állítás abban gyökerezik, hogy nem értik meg a Párt és a Front viszonyát, nem értik meg a Front lényegét Jugoszláviában és a munkásosztály vezetőszerencze megvalósításának módját. Ebben a kérdésben sem a tényekből indulnak ki, hanem összetépkelt állításokból, amelyekkel azután a leninizmus ismert tételei alapján vitába szállnak, pedig ezeket a JKP felelős tagjai közül senki soha sem vonta kétségbe. A tények, valamint — nemcsak a kommunistáknak, hanem a Front nem-kommunistáinak az egész háború alatti és háború után tett számtalan nyilatkozata is tanúsítja; először, hogy a Kommunista Párt a Front vezető ereje; másodsor, hogy a Kommunista Párt nem olvad fel a Frontban, hanem ellenkezőleg a Párt eszméileg és politikailag emeli a Front alaptömegeit és marxista-leninista politikájának szellemében neveli őket; harmadszor, hogy Jugoszlávia Népfrontja gyakorlatban a szocializmusért harcol, ami semmiesetre sem lenne lehetséges, ha benne a »tarka politikai csoportok« — polgári pártok, kulákok, kereskedők, kisbör gyárosok és hasonlók, valamennyire is komoly szerepet játszanának, ahogy azt a Határozat mondja, vagy ha ez a Kommunista Párt és más pártok koalíciója lenne, vagy a proletáriátus és a burzsoázia

egyezményének bármilyen formája lenne, negyedszer, hogy nem a Párt veszi át a Front programját, hanem ellenkezőleg, a Front a Kommunista Párttól kapja az alapvető irányvonalat és programot, ami természetesen is tekintettel a Párt vezető szerepére a Frontban.

A JKP Központi Vezetősége ezzel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy a front-tömegek további eszmei és politikai tömörítése, a Párt tevékenységének a Front tevékenységével való összekapcsolása és a Front széleskörű tevékenysége — egyike a Párt legfontosabb feladatainak.

Végül a JKP Központi Vezetősége kiemeli, hogy tagjainak többsége nem kooptált, hanem választott. Az SzK(b)P Központi Vezetősége nem vette számításba a Politikai Bizottság tagjait, akiket az V. országos értekezleten külön választottak. Ezért a JKP Központi Vezetősége 22 tagjához, akiket a SzK(b)P Központi Vezetősége egyik levelében megemlít, hozzá kell adni még a Politikai Bizottság hét tagját is. Elképesztő dolog szemére vetni egy Kommunista Párt Központi Vezetőségének, amely a háborúban tíz tagját veszítette el, hogy helyükre hét civtársat kooptált, többnyire a JKP Központi Vezetősége jelöltjeinek sorából.

A JKP Központi Vezetősége mint neveléséget és valótlant visszautasítja a JKP nem legális voltára vonatkozó állítást és az a véleménye, hogy ez a többi mellett, szüntén azt igazolja, hogy a JKP adott viszonyok között és adott időpontban alkalmazott működési formáit meg nem értik. A JKP működési formái Pártunk többéves forradalmi gyakorlatának konkrét körülményeiből keletkeztek, e gyakorlatban helyesnek bizonyultak és fontos tényezők voltak abban, hogy a Párt megszerezte a tömegek bizalmát.

5. A JKP Központi Vezetősége elutasítja azt a méltatlan vádat, hogy a Kommunista Pártban basz-rendszer uralkodik és hogy a jugoszláv vezetők eltitkolták a Párt előtt a Központi Vezetőség helytelen politikájának bírálatát, eltitkolták a Párt és a nép előtt a Hebrang és Zsujovics elvtársakkal való leszámolás valódi okait. A JKP Központi Vezetősége nem hozhatta nyilvánosságra a SzK(b)P Központi Vezetősége leveleit mindaddig, amíg azt maga a SzK(b)P Központi Vezetősége nem tette meg. Azonban a JKP egész tágabb aktívája ismeri a SzK(b)P Központi Vezetősége leveleinek tartalmát, a teljes párttagság pedig Hebrang és Zsujovics esetét.

A JKP Központi Vezetősége kénytelen csodálkozását kifejezni afölött, hogy a Tájékoztató Iroda tagpártjainak képviselői védelmükbe vehették Hebrangot és Zsujovicsot anélkül, hogy a JKP Központi Vezetőségétől bármilyen adatot kértek volna. A JKP Központi Vezetősége csodálkozik afölött, hogy olyan embereket vesznek védelmükbe, mint például Zsujovics, akit 1937-ben a Komintern határozatának értelmében Gorkiccsal együtt zártak ki a JKP Központi Vezetőségéből, vagy Hebrang, aki az usztasa rendőrség előtt áruló magatartást tanúsított s efelől megtevesztette a Pártot, akik frakciós politikát folytattak a JKP-ban, annak züllesztésére igyekeztek és kártevő módon szabotálták Jugoszlávia építésének és iparosításának ütemét. Hát ez nem a frakciós politika, az árulók és a JKP elleni romboló tevékenység támogatása? A JKP Központi Vezetősége ezzel kapcsolatban mellékletképpen nyilvánosságra hozza a Hebrangra és Zsujovicsra vonatkozó anyagot.

A JKP Központi Vezetősége mint lénytelen állítást elutasítja, hogy az utóbbi időben a jugoszláv vezetőemberek nagy sietséggel és demagóg okokból rendszabályokat hoztak a kis gyárpar és a kiskereskedelem államosítására. Ezeket a rendszabályokat valójában már hat hónappal a SzK(b)P Központi Vezetőségének a JKP Központi Vezetősége ellen felhozott vádjai előtt előkészítették és ezek a szocialista szektor erősödésének és fejlődésének eredményei.

A Kardely elvtárs beszédéből kiragadott idézetnek csak általános jelentősége van, viszont egész beszéde voítaképpen a Párt vonalát hozza nyilvánosságra. Ez a vonal pedig a tőkés elemeknek a jelen időszakban való fokozatos visszaszorítása.

Ezzel kapcsolatban érthetővé válik, hogy a Tájékoztató Iroda sajtószerve, a szovjet sajtó és néhány más párt sajtója az utóbbi időben miért nem közölt egy hírt sem Jugoszlávia gazdasági építésének sikereiről, például a tőkés elemek további gyengítésére irányuló intézkedésekről, a Terv megvalósításának sikereiről, a munkásosztály és a Népfrontban tömörült dolgozók tömeges kongresszus-előtti versenyéről, stb. De a tények tények maradnak. Elhallgatásukkal nem lehet alátámasztani a JSzNK kormánya gazdasági politikájának és a JKP Központi Vezetősége gazdasági kérdésekben követett vonalának teljesen alaptalan kritikáját.

7. A JKP Központi Vezetősége állítja, hogy a vezetőemberek közül egyiknek sincs az a véleménye, miszerint Jugoszláviának a szocializmus kiépítéséért és függetlensége fenntartásáért vívott harcában nincs szüksége a népi demokrácia országainak és a Szovjet Szövetségnek a segítségére. Csak olyan emberek állíthatnának ilyesmit, akik elvesztették minden kapcsolatukat a valósággal. A JKP Központi Vezetősége itt kénytelen hangsúlyozni, hogy a segítségnyújtás és az együttműködés nemcsak tőle függ, hanem a népi demokrácia országaitól és a Szovjet Szövetségtől is. A JKP Központi Vezetősége úgy tartja, hogy ezt a segítséget Jugoszlávia bel- és külpolitikájával kell kapcsolatba hozni és semmiesetre sem, azzal a ténnyel, hogy nem tudta elfogadni az alaptalan és a valótlanúságokon alapuló vádakat.

Azok az állítások, hogy a jugoszláv vezetők arra készülnek, hogy az imperialistáknak engedményeket tegyenek és alkudozni akarnak velük Jugoszlávia függetlenségéről — pusztá koholmányok és az új Jugoszlávia ellen felhozott legsúlyosabb rágalmak sorába tartoznak.

A JKP Központi Vezetősége azonban kénytelen kijelenteni, hogy a népi demokráciák egyes országaiban a párt- és államszervek részéről egész sor olyan indokolatlan intézkedés történt, amelyek sértik Jugoszlávia népeit, országát és államvezetőit és amelyek az említett együttműködés gyengülésére és a Jugoszláviával való viszony romlására vezetnek. A JKP Központi Vezetősége nem tartja magát megárra nézve kötelezőnek, hogy a jövőben az ilyen intézkedésekről hallgasson.

8. A JKP Központi Vezetőségének az a véleménye, hogy azzal, hogy elutasította a vitát olyan hibákról, melyekben nem bűnös, semmiben sem sértette meg a kommunista front egységét. E front egysége nem kitalált hibák és összetékozt rágalmak beismerésén alapul, hanem azon a tényen, hogy egy párt politikája valóban nemzetközi-e, vagy nem. Azonban nem lehet hallgatólagosan napirendre térni ama tény felett, hogy a Tájékoztató Iroda szakított azokkal az elvekkel, amelyekben alapult és amelyek a határozatok elfogadásával kapcsolatban minden párt önkéntességét irányozták elő. A Tájékoztató Iroda azonban nemcsak arra kényszeríti a JKP vezetőit, hogy olyan hibákat valljanak be, amelyeket nem követtek el, hanem a JKP tagjait márton belüli lázadásra és a párt egységének megbontására szólítja fel. A JKP Központi Vezetősége soha sem egyezhet bele abba, hogy politikáját koholmányok alapján, elvtársiatlan módon és kölcsönös bizalom nélkül tegyék vita tárgyává. Ez nem elvi alap és ezért, pusztán ezért volt az a véleménye a JKP Központi Vezetőségének, hogy nem egyenrangú fél a vitában és hogy ilyen alapon a vitát nem fogadhatja el. Továbbá a fent mondottakkal kapcsolatban a JKP Központi Vezetősége határozottan elutasítja azt a vádat, hogy Jugoszlávia Kommunista Pártja áttért a nacionalizmus állásponjára. Egész bel- és külpolitikájával, de

különösképpen a népfőlszabadító háborúban folytatott harcával és a nemzetiségi kérdésnek Jugoszláviában való helyes megoldásával a JKP ennek teljesen az ellenkezőjét bizonyította be.

Az említett alaptalan vádakkal Pártunk, munkássztyánk, dolgozó tömegeink általában Jugoszlávia népei és azok önzetlen és hősiess harca iránt a legnagyobb történelmi igazságtalanságot követték el.

A JKP Központi Vezetősége világosan látja, hogy a SzK(b)P Központi Vezetőségének a JKP Központi Vezetősége ellen felhozott vádait az ellenséges propaganda kihasználja majd a Szovjet Szövetség, Jugoszlávia és a többi demokrátiás ország rágalmozására. Azonban a JKP Központi Vezetősége kijelenti, hogy ezért őt semmiféle felelősség nem terheli, mert ezt semmilyen magatartásával nem idézte elő.

Jugoszlávia Kommunista Pártjának Központi Vezetősége felhívja a párttagságot, hogy tömörítse sorait a pártvonal megvalósításáért, a Párt egységének még fokozottabb megszilárdításáért. A munkássztyát és a Népi frontban tömörült többi dolgozó tömegeket pedig arra hívjuk fel, hogy még kitartóbban folytassák szocialista hazánk építését. Ez az egyetlen útja és módja, hogy a gyakorlatban bebizonyítsuk az említett vádak teljes igazságtalanságát.

1948 június 29-én

JUGOSZLÁVIA KOMMUNISTA PÁRTJA
Központi Vezetőségének Plénama

A JKP V. KONGRESSZUSÁNAK HATÁROZATA JUGOSZLÁVIA KOMMUNISTA PÁRTJÁNAK ALAPVETŐ SORONKÖVETKEZŐ FELADATAIRÓL

A jelentések, beszámolók és vita alapján, egészükben és részleteiben is elfogadva mind a hibák és fogyatékoságok bírálatát, mind a Pártnak a jelentésekben és beszámolóokban kitűzött feladatait, az Ötödik Kongresszus a következő

HATÁROZATOT HOZZA JUGOSZLÁVIA KOMMUNISTA PÁRTJA SZERVEZETEINEK TOVÁBBI ALAPVETŐ SORONKÖVETKEZŐ FELADATAIRÓL:

I.

A Párt szervezeti felépítésének alapfeladatai.

A JKP V. Kongresszusa a következő alapfeladatokat állítja a Párt elé szervezeti továbbépítését illetően:

1. Haladéktalanul biztosítani a JKP Statutumának alkalmazását.
2. Ez év végéig összehívni a nemzeti Pártkongresszusokat, illetve a JKP bosznia-hercegovinai és crnagorai tartományi értekezleteit. A JKP bosznia-hercegovinai és crnagorai tartományi értekezleteit e köztársaságok pártszervezetének alakuló kongresszusává alakítani. Ezek-